Bijlage 1 bij raadsvoorstel meicirculaire 2022

Hieronder worden de landelijke ontwikkelingen behorende bij de meicirculaire 2022 nader toegelicht.

Gemeentefonds op landelijk niveau

1. Afrekening voorgaande jaren

In de meicirculaire wordt traditiegetrouw een afrekening gedaan over de voorgaande jaren. In deze circulaire zijn een tweetal belangrijk zaken die hierin worden genoemd.

1. Het accres
   Normaliter wordt een afrekening van het accres over voorgaande jaren gedaan. In verband met de uitbraak van de coronacrisis is besloten om de accressen voor de jaren 2020 en 2021 vast te zetten. Er vindt dan ook geen afrekening plaats over deze jaren.

2. Het BTW compensatiefonds (BCF)
   Bij de septembercirculaire 2021 is een bedrag toegevoegd aan het gemeentefonds wegens de verwachtte onderbesteding binnen het BCF. Bij de afrekening in de meicirculaire 2022 blijkt dat er een grotere onderbesteding is geweest dan voorheen aangenomen. Derhalve wordt een bedrag van € 119,49 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit positieve effect heeft een incidenteel karakter.

2. Accres, opschalingskorting en herijking

Het accres hangt samen met de rijksuitgave en wordt in zowel de meicirculaire alsmede de septembercirculaire geactualiseerd. De accressen zijn per jaar positief. Een uitzondering is het jaar 2026. De accressen (in miljoenen) zijn als volgt:

Jaar	Per jaar	Cumulatief
2022	€ 1.008	€ 1.008
2023	€ 1.544	€ 2.552
2024	€ 1.588	€ 4.140
2025	€ 1.075	€ 5.215
2026	€ -2.404	€ 2.811

Voor de jaarschijven 2022 t/m 2025 geldt een jaarlijks structureel positief accres. Deze accressen zijn berekend op basis van de bestaande normeringssystematiek. Voor 2026 geldt een negatief accres van € 2.404 miljoen. De belangrijkste redenen zijn:

1. Andere systematiek. Het accres wordt vanaf 2026 vastgezet op een plus van in totaal € 1 miljard bovenop de stand van de miljoenennota 2022. Over deze € 1 miljard vindt wel nog een indexatie plaats voor de loon-/prijsontwikkeling. Overige ontwikkelingen (meer/minder uitgaven Rijk = volumedeel) werken vanaf 2026 niet meer door in het accres, de koppeling met de rijksuitgaven wordt losgelaten.
2. Over de jaren 2022-2025 (huidige kabinetsperiode) is de opschalingskorting geschrapt. Voor 2026 geldt dat de afgesproken opschalingskorting in volle omvang (€ 975 miljoen) in het accres is opgenomen.
3. Herijking maatstaven. Door de verschuiving van integratie uitkeringen naar de algemene uitkering en nieuwe maatstaven is er een herverdelingseffect voor afzonderlijke gemeenten. Op rijksniveau heeft de herijking geen effect.

Cumulatief met de voorgaande jaren is er nog steeds een positief accres voor 2026.

3. Vergoeding opvang ontheemden Oekraïne

De gemeenten en veiligheidsregio's werken samen aan het realiseren van opvangplekken. In het kader van de opvang ontheemden Oekraïne zijn de gemeenten verantwoordelijk voor:

- Opvangplekken (specifieke uitkering op basis van normbedragen)
- Tijdelijke onderwijshuisvesting (specifieke uitkering)
- Leerlingenvervoer (eenmalige decentralisatieuitkering voor de periode maart-juli 2022)
- Jeugdwet, Wmo, basistakenpakket jeugdgezondheidszorg, rijksvaccinatieprogramma en prenataal huisbezoek (decembercirculaire 2022)

4. Sociaal domein

Binnen het sociaal domein zijn voor de meicirculaire 2022 volgende zaken te benoemen.

Jeugdzorg extra middelen
In eerdere circulaires is al melding gemaakt van de extra middelen compensatie tekorten in de jeugdzorg. In deze circulaire is de definitieve verdeling van € 1.445 miljoen voor 2023 bekend gemaakt. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Het advies van de Arbitragecommissie c.q. de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt. In voorgaande circulaires was het toegestaan om maximaal 75% van de verwachte extra middelen op te nemen. De compensatie 2023 is in de meicirculaire 2022 echter volledig gegeven, dus 100%. De vraag is of voor de jaren 2024 en volgende nog steeds een afslag van 25% geldt. De provincie Limburg heeft in haar brief over de aandachtspunten begroting 2023 aangegeven dat aanvullende dekking gezocht moet worden indien rekening is gehouden met deze extra middelen.

Integratie uitkeringen
Voor de integratie uitkeringen Voogdij/18+, Participatie en Beschermd Wonen geldt dat de uitkeringen zijn bijgesteld voor de loonprijsontwikkelingen.
Aan de integratie uitkering inburgering is € 5,371 miljoen in 2022 toegevoegd voor leefbaarheidstoets.

De integratie uitkeringen Voogdij/18+, inburgering en Participatie (onderdelen Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding excl. beschut werk) zijn met het nieuwe verdeelmodel per 2023 toegevoegd aan de algemene uitkering.

Voogdij/18+
Per 2022 is overgegaan op het nieuwe woonplaatsbeginsel, waarbij de voogdijregeling wordt afgeschaft en gemeentes verantwoordelijk worden voor de kinderen die uit de eigen gemeente voor behandeling worden doorgezonden. In verband met het nieuwe woonplaatsbeginsel komen er een tweetal compensatieregelingen:

- Gemeenten die in 2022 nadeel ondervinden van de vervallen T-2-systematiek
- Gemeenten die in 2022 en 2023 kosten moeten maken voor jongeren waar geen financieel verantwoordelijke voor is aan te wijzen. In 2023 komt geen afrekening over 2021 en in 2024 evenmin een afrekening over 2022. Wel komt er een compensatieregeling voor nadeelgemeenten, waarvan de bedragen nog niet bekend zijn.

Participatie
Door de actualisatie van de verdeling van WSW-middelen, wijzigen voor dit onderdeel de bedragen per gemeente. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardeenheden (SE) per betalende gemeente). Vanaf 2021 is de WSW-verdeling geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2020 en de blijf kansen voor de jaren 2021 en verder.

5. Nieuwe taakmutaties
In de meicirculaire 2022 zijn 14 taakmutaties opgenomen, waarvan vijf onderdeel uitmaken van de overheveling vanaf 2023 naar de algemene uitkering vanuit de integratie-uitkeringen. De overige negen taakmutaties betreffen:

- Permanente registratie kiezers buitenland: eenmalig 2022 € 0,8 miljoen
- Energietoeslag € 854 miljoen eenmalig 2022, waarbij € 40 miljoen voor compensatie apparaatslasten
- Jeugdhulp subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg eenmalig 2022 € -8,9 miljoen
- Toezicht en handhaving voor energieprestatie van gebouwen (EPBD III) eenmalig 2022 € 1,797 miljoen
- Prenataal huisbezoek € -2,252 miljoen eenmalig 2022
- Versterking dienstverlening gemeenten Systeemleren € 5,0 miljoen structureel vanaf 2023
- Eigen bijdrage huishoudelijke hulp € -95,0 miljoen structureel vanaf 2025
- Overgangsrecht levenslang € 1,158 miljoen structureel vanaf 2026
- Valpreventie bij ouderen in 2023 € -10,0 miljoen, in 2024 en 2025 € -15,0 miljoen, in 2026 € -15,833 miljoen en in 2027 € -16,667 miljoen

6. Overige ontwikkelingen

Met betrekking tot compensatie corona worden een tweetal aankondigingen gedaan die verwerkt worden in de decembercirculaire 2022. Het betreft de afrekening inkomstenderving 2021 en meerkosten 2022 Wmo begeleiding en jeugdwet.
In de septembercirculaire volgt meer informatie over de decentralisatie uitkeringen omgevingswet en wet kwaliteitsborging bouw. In de meicirculaire is eenmalig € 112,591 miljoen beschikbaar gesteld voor 2022 met betrekking tot de uitvoeringskosten klimaatakkoord.

Tot slot is voor extra capaciteit BOA's € 13 miljoen structureel vanaf 2022 beschikbaar.